

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Το μετρικό¹ της «Διάρκειας Σπουδών»:
Προτάσεις για έναν ακριβή ορισμό.

Δημήτριος Κρεμμύδας

2011

¹ Η λέξη «δείκτης» συνίσταται στις περιπτώσεις όπου υπάρχει μία ισχυρή και μονοσήμαντη σχέση μεταξύ του μετρούμενου μεγέθους και μίας ποιοτικής «εξαρτημένης» μεταβλητής. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά δεν τα παρουσιάζει η «διάρκεια σπουδών». Έτσι χρησιμοποιώ την ουδέτερη λέξη «μετρικό», η οποία φανερώνει απλά την ποσοτικοποίηση ενός μεγέθους.

1 Εισαγωγή

Σκοπός της σύντομης αυτής έκθεσης είναι η **τεχνική** διερεύνηση του μετρικού «διάρκεια σπουδών» που ζητείται από τα ΑΕΙ και ΑΤΕΙ της χώρας και η υποβολή προτάσεων προς την ΑΔΙΠ έτσι ώστε το μετρικό αυτό να είναι ακριβές και συνεπώς συγκρίσιμο. Ακόμα και για το απλό αυτό μετρικό, η ύπαρξη ασαφειών στον ορισμό μπορεί να δώσει αποτελέσματα τα οποία να μην είναι συγκρίσιμα μεταξύ των Ιδρυμάτων.

Συμπερασματικά αυτό που προτείνει η έκθεση αυτή είναι:

Ο ορισμός της «διάρκειας σπουδών» για έναν φοιτητή να είναι: *Ο χρόνος που διανύει από την στιγμή της εισαγωγής του στο Ίδρυμα μέχρι την ολοκλήρωση των σπουδών του (στιγμή εξαγωγής)*. Στον ορισμό αυτό:

1. Αιτιολογώ γιατί ο χρόνος να εκφράζεται σε πραγματικές (κλασματικές) ημερολογιακές μονάδες.
2. Σαν στιγμή εισαγωγής να οριστεί η εγγραφή του φοιτητή στην γραμματεία του Τμήματος. Θα πρέπει να αποφασισθεί από κοινού εάν οι φοιτητές από κατατακτήριες και από μετεγγραφές θα συμπεριλαμβάνονται στον πληθυσμό.
3. Σαν στιγμή αποφοίτησης θα πρέπει να οριστεί η στιγμή της ολοκλήρωσης των ακαδημαϊκών υποχρεώσεων του φοιτητή (επιτυχής εξέταση μαθημάτων ή επιτυχής εξέταση διπλωματικής). Ωστόσο θα πρέπει να διευκρινιστεί η διαθεσιμότητα των στοιχείων και στην περίπτωση που υπάρχουν προβλήματα να επανακαθοριστεί στην στιγμή της ορκωμοσίας.

2 Θέματα ορισμού

Ένας γενικός και καθολικός -για όλα τα ιδρύματα- ορισμός της «διάρκειας σπουδών» ενός φοιτητή, , είναι:

Ο χρόνος που διανύει από την στιγμή της εισαγωγής του στο Ίδρυμα μέχρι την ολοκλήρωση των σπουδών του (στιγμή εξαγωγής).

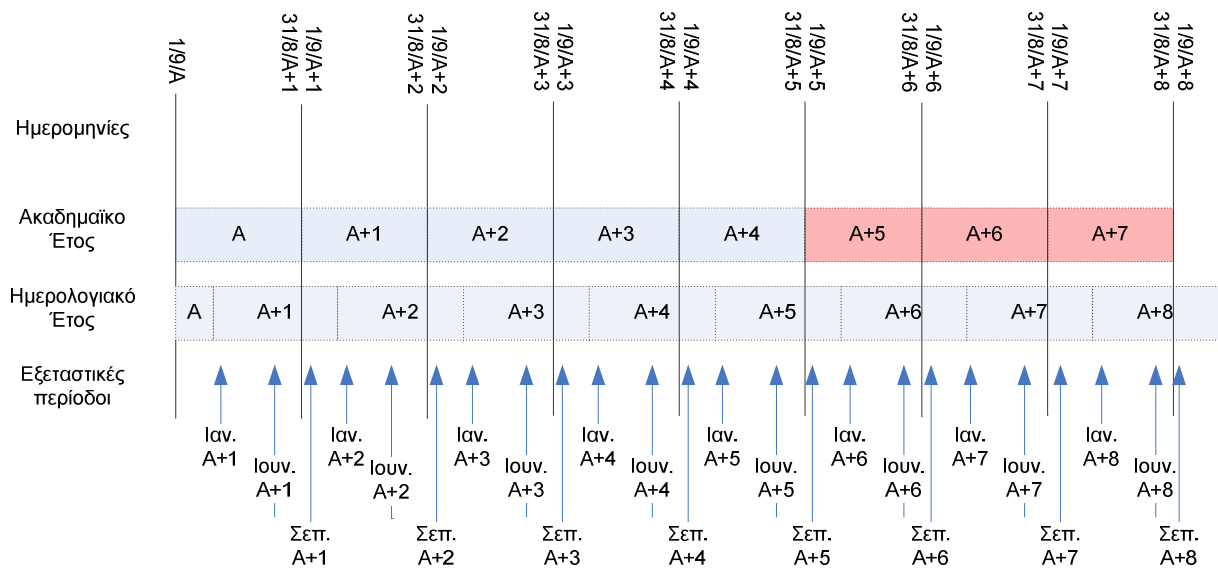
Στον παραπάνω ορισμό, **τρία είναι τα σημεία τα οποία χρήζουν περαιτέρω διευκρίνησης** έτσι ώστε ο υπολογισμός του μετρικού αυτού να είναι ακριβής και συνεπώς συγκρίσιμος μεταξύ των Ιδρυμάτων:

1. Οι Μονάδες μέτρησης του χρόνου και ο τρόπος υπολογισμού
2. Ο προσδιορισμός της στιγμής εισαγωγής και η ύπαρξη τυχόν ειδικών περιπτώσεων
3. Ο προσδιορισμός της στιγμής ολοκλήρωσης των σπουδών και η ύπαρξη ειδικών περιπτώσεων

2.1 Μέτρηση του Χρόνου

Πρώτο θέμα το οποίο θα πρέπει να ξεκαθαριστεί είναι ποιες θα είναι οι μονάδες μέτρησης του χρόνου. Οι επιλογές είναι δύο: Ακαδημαϊκά έτη και Ημερολογιακά έτη. Δεύτερον εάν οι μονάδες μέτρησης ανά φοιτητή θα είναι ακέραιες ή πραγματικές (κλασματικές).

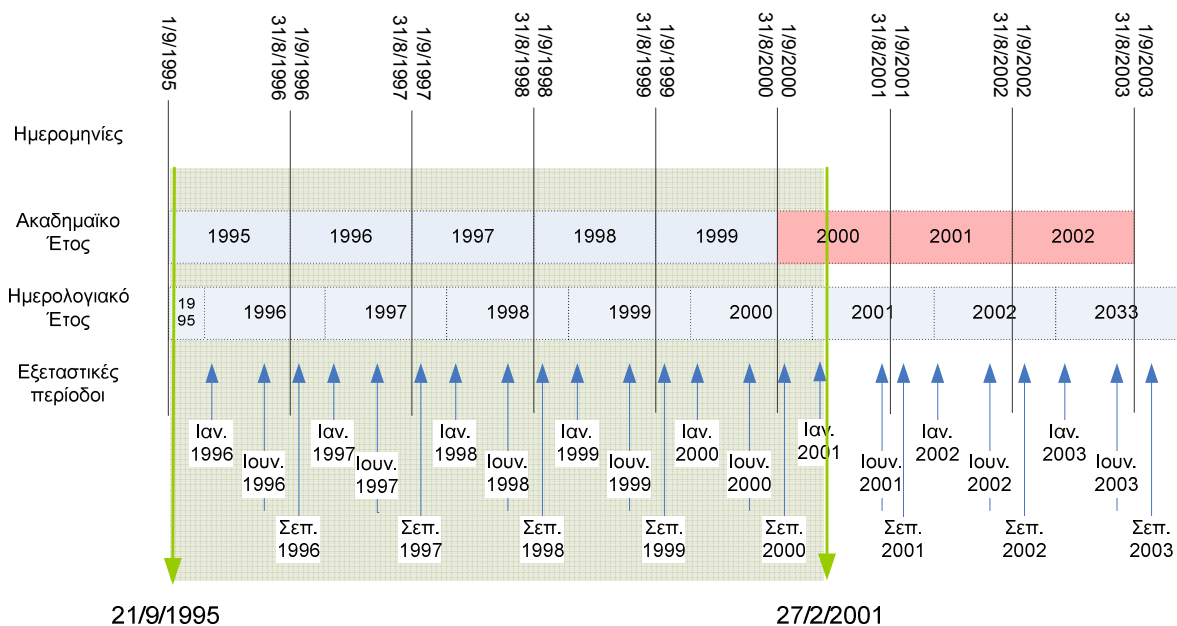
Στο Διάγραμμα 1 φαίνεται ότι η σχέση που διέπει το ακαδημαϊκό με το ημερολογιακό έτος παρουσιάζει αναντιστοιχία καθώς ένα ακαδημαϊκό έτος καλύπτει δύο ημερολογιακά.

Διάγραμμα 1, Σχέση Ακαδημαϊκού και Ημερολογιακού Έτους

Στο Διάγραμμα 2 δίνεται ένα παράδειγμα ενός φοιτητή που εγγράφηκε στις 21/9/1995 και αποφοίτησε, δηλαδή εξετάστηκε με επιτυχία στην διπλωματική του εργασία, στις 27/2/2001. Δηλαδή το ακαδημαϊκό έτος εισαγωγής είναι το 1995 και ισούται με το ημερολογιακό, ενώ το ακαδημαϊκό έτος αποφοίτησης είναι το 2000 και το ημερολογιακό είναι το 2001. Αν ο υπολογισμός γίνει με ακέραιο τρόπο, δηλαδή βρίσκοντας την ακέραια απόσταση μεταξύ των ετών, τότε διάρκεια σπουδών σε ακαδημαϊκά έτη είναι $2001-1995=6$ ακαδημαϊκά έτη ενώ είναι $2000-1995=5$ ημερολογιακά έτη.

Μόνο εάν ο υπολογισμός γίνει σε πραγματική απόσταση συμπίπτει η διάρκεια σπουδών σε ημερολογιακά και ακαδημαϊκά έτη. Επειδή ένας τέτοιος υπολογισμός στην περίπτωση των ακαδημαϊκών ετών παρουσιάζει υπολογιστικές δυσκολίες, ωστόσο είναι απλός στην περίπτωση που χρησιμοποιηθούν ημερολογιακές μονάδες, **συνίσταται η χρήση της πραγματικής ημερολογιακής απόστασης από την στιγμή της εγγραφής μέχρι και την στιγμή της αποφοίτησης.**

Διάγραμμα 2, Παράδειγμα υπολογισμού διάρκειας σπουδών

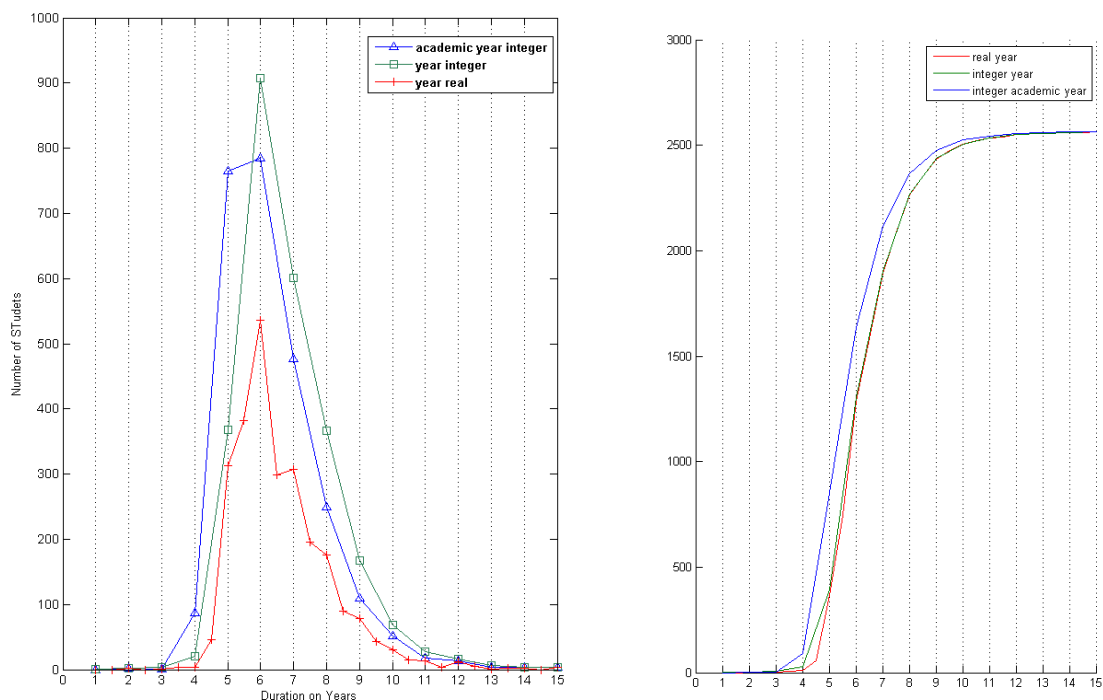
Για το παράδειγμα μας , ο χρόνος ολοκλήρωσης σπουδών είναι $27/2/2001 - 21/9/1995 = 1956$ ημέρες, δηλαδή 5,43 έτη (των 360 ημερών).

Θα δώσω σαν παράδειγμα των αποκλίσεων που μπορεί να προκύψουν από την κατά το δοκούν χρήση ημερολογιακών ή ακαδημαϊκών ετών σε ακέραιες ή πραγματικές μονάδες, την περίπτωση του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών:

Ο Πίνακας 1 δίνει την μέση διάρκεια σπουδών για το ΓΠΑ, για το σύνολο των φοιτητών που αποφοίτησαν στην δεκαετία 1995-2004. Όπως φαίνεται η μέγιστη απόκλιση φτάνει το μισό έτος. Επίσης στο Διάγραμμα 3 δίνεται και το ιστόγραμμα της κατανομής της διάρκειας σπουδών.

Έτη	Μ.Ο. Ακέραιας Απόστασης Ακαδημαϊκών Ετών	Μ.Ο. Ακέραιας Απόστασης Ημερολογιακών Ετών	Μ.Ο. Πραγματικής Απόστασης Ημερολογιακών Ετών	Μ.Ο. Εξεταστικών
ΕΦΠ	6.37	6.82	6.68	21.35
ΕΖΠ&Υ	6.70	7.23	7.03	22.59
ΓΒ	6.05	6.50	6.36	20.40
ΑΟΑ	6.72	7.19	7.03	22.45
ΕΤΤ	6.07	6.54	6.39	20.52
ΑΦΠ&ΓΜ	6.13	6.69	6.50	21.03
ΓΠΑ	6.31	6.79	6.63	21.28

Πίνακας 1, Μέσος όρος διάρκειας σπουδών για διάφορες μονάδες μέτρησης για τα τμήματα του ΓΠΑ και για τους φοιτητές που εγγράφηκαν στα ακ. έτη 1995-2004

Διάγραμμα 3, Ιστόγραμμα διάρκειας σπουδών με βάση τους τρεις τρόπους υπολογισμού

2.2 Προσδιορισμός της στιγμής εισαγωγής

Ένας ορισμός που είναι λογικό να έχει καθολική ισχύ για τα ιδρύματα είναι ο εξής:

Ο χρόνος εισαγωγής μπορεί να προσδιοριστεί ως η στιγμή της εγγραφής του φοιτητή στην γραμματεία του τμήματος του.

Για την συντριπτική πλειοψηφία των φοιτητών που έχουν εισαχθεί μέσω πανελληνίων εξετάσεων, η εγγραφή γίνεται τον Σεπτέμβριο του πρώτου ακαδημαϊκού έτους. Υπάρχουν όμως δύο υποκατηγορίες φοιτητών για τους οποίους η αντιμετώπιση –πιθανόν - θα πρέπει να είναι διαφορετική:

1. Φοιτητές από μεταγραφή: Το πιθανότερο είναι η ημερομηνία εγγραφής που είναι καταχωρημένη στα μηχανογραφικά συστήματα των Ιδρυμάτων να είναι μεταγενέστερη του χρόνου πραγματικής εισαγωγής στο αρχικό τους ίδρυμα κατά ένα εξάμηνο τουλάχιστον. Άρα και η «διάρκεια σπουδών» να υποεκτιμάται.
2. Φοιτητές από κατατακτήριες: Οι φοιτητές αυτοί εγγράφονται σε μεγαλύτερο του πρώτου έτους και είναι πιθανό να έχουν δικαίωμα αναγνώρισης μαθημάτων από την προηγούμενη σχολή τους. Για την κατηγορία αυτή, περιμένουμε η μέση διάρκεια σπουδών να είναι

διαφοροποιημένη, είτε προς τα κάτω είτε προς τα πάνω σε σχέση με αυτή των φοιτητών που προέρχονται από Πανελλήνιες.

Και για τις δύο παραπάνω περιπτώσεις μπορούν να ακολουθηθούν δύο στρατηγικές: Είτε αγνοούμε το στατιστικό σφάλμα το οποίο υπεισέρχεται είτε αφαιρούμε από τον γενικό πληθυσμό τις παραπάνω κατηγορίες.

Θα δώσω μία εικόνα του τι συμβαίνει ως προς αυτό το θέμα στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ο Πίνακας 2 παρουσιάζει την ποσοστιαία συμμετοχή των αποφοίτων των δύο «ειδικών» κατηγοριών. Όπως φαίνεται η συμμετοχή αυτή είναι μικρή στο σύνολο.

	ΕΦΠ	ΕΖΠ&Υ	ΓΒ	ΑΟΑ	ΕΤΤ	ΑΦΠ&ΓΜ	ΓΠΑ
Πανελλήνιες & λοιποί	93%	98%	93%	95%	92%	98%	94%
Κατατακτήριες	1%	0%	1%	0%	2%	0%	1%
Μετεγγραφές	6%	2%	6%	4%	6%	2%	5%

Πίνακας 2, Ποσοστιαία σύνθεση των πτυχιούχων του ΓΠΑ σε σχέση με τον τρόπο εισαγωγής, 1995-2004

Ο μέσος όρος διάρκειας σπουδών σε πραγματικά ημερολογιακά έτη δίνει ο Πίνακας 3.

	Μ.Ο. Διάρκειας Σπουδών (πραγματικά ημερολογιακά έτη)	Αριθμός Φοιτητών
Πανελλήνιες & λοιποί	6.65	2420
Κατατακτήριες	5.91	22
Μετεγγραφές	6.35	123
Όλες οι Κατηγορίες	6.63	2565

Πίνακας 3, Μέση Διάρκεια Σπουδών ανά κατηγορία εισαγωγής για τους φοιτητές του ΓΠΑ, 1995-2004

Από τους δύο παραπάνω πίνακες και για την περίπτωση του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, μπορούμε με ασφάλεια να πούμε ότι οι δύο «ειδικές» κατηγορίες, παρόλο που παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες, δεν επηρεάζουν τον γενικό μέσο όρο με καταλυτικό τρόπο και επομένως μπορούν να αγνοηθούν.

Ωστόσο είναι σημαντικό, **κατά την διαδικασία υπολογισμού του μετρικού να διευκρινίζεται το εάν συμπεριλαμβάνονται όλοι οι φοιτητές** ή κάποιες κατηγορίες έχουν αφαιρεθεί από τον πληθυσμό. Σε αυτό το θέμα θα πρέπει η προσέγγιση να είναι δια-ιδρυματική.

2.3 Προσδιορισμός της στιγμής αποφοίτησης

Ένας προφανής ορισμός με καθολική ισχύ είναι ο εξής:

Η στιγμή αποφοίτησης μπορεί να οριστεί ως η στιγμή της ολοκλήρωσης των ακαδημαϊκών υποχρεώσεων του φοιτητή.

Υπάρχουν δύο πιθανές χρονικές στιγμές οι οποίες είναι δυνατόν να αντιστοιχούν στην «ολοκλήρωση των ακαδημαϊκών υποχρεώσεων»:

1. Η ημερομηνία κατά την οποία ο φοιτητής είτε έδωσε το τελευταίο του μάθημα ή στην περίπτωση που απαιτείται εκπόνηση διπλωματικής μελέτης, η ημερομηνία εξέτασης της.
2. Η ημερομηνία ορκωμοσίας

Εννοιολογικά, η πρώτη περίπτωση είναι πιο ακριβής. **Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να διευκρινιστεί δια-ιδρυματικά τι από τα δύο παραπάνω ισχύει.**

Για το ΓΠΑ, ο Πίνακας 4 δείχνει ότι η χρονική στιγμή που χωρίζει την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων με την ημερομηνία ορκωμοσίας δεν είναι μεγάλη.

έτη	Μ.Ο. ετών μεταξύ εξέτασης διπλωματικής εργασίας και ορκωμοσίας
ΕΦΠ	0.17
ΕΖΠ&Υ	0.17
ΓΒ	0.19
ΑΟΑ	0.20
ΕΤΤ	0.18
ΑΦΠ&ΓΜ	0.20
ΓΠΑ	0.18

Πίνακας 4, Χρονική απόσταση μεταξύ εξέτασης τελευταίου μαθήματος και διπλωματικής εργασίας και ορκωμοσίας

3 Διαγράμματα

